

स्थानीय राजपत्र

यशोधरा गाउँपालिका द्वारा प्रकाशित

खण्ड: ९) संख्या: २ मिति : असोज २९, गते २०८३

भाग : २

यशोधरा गाउँपालिका

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ उपदफा (१) बमोजिम यशोधरा गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्धन तथा प्रवर्धन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८३

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०८३/०३/३१

प्रस्तावना:

प्रस्तावना: बालबालिकाको हक, हित र अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धन, प्रचलन तथा परिपुर्तिका लागि नेपालको संविधान तथा बालबालिका सम्बन्धी कानूनमा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्न गराउन, बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बाल सहभागिताको अधिकार लगायत सर्वोत्तम हितको सुनिश्चितत गरी बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्धन गर्न कार्यविधि निर्माण गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपाल संविधानको धारा २२६ को उपधारा (१), बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६० को उपदफा (३) र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "यशोधरा गाउँपालिक बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्धन तथा प्रवर्धन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८३" रहेकोछ ।

(२) यो कार्यविधि स्वीकृत भई राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

(क) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(ख) "उपाध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(ग) "ऐन" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ भन्ने सम्झनु पर्छ ।

(घ) "नियमावली" भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ भन्ने सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "परिषद" भन्नाले ऐनको दफा ५९ बमोजिमको राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद सम्झनु पर्छ ।

(च) "बाल गृह" भन्नाले ऐनको दफा ५२ र नियमावलीको नियम ६२ बमोजिम स्थापना भएको वा सञ्चालनमा रहेको र प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भै परिषदबाट अनुमित लिएर विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकामध्ये ऐनको दफा ४९ बमोजिम प्राथमिकताका आधारमा बाल कल्याण अधिकारीले वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्थाका लागि अन्तिम विकल्पको रूपमा पठाइएका बालबालिकाको आवासीय संरक्षण प्रदान गर्ने र ऐनकै दफा ६९ बमोजिम अस्थायी संरक्षण सेवा प्रदान गर्ने संस्था सम्झनु पर्छ ।

(छ) "बाल क्लब" वा "बाल संस्था" भन्नाले बाल अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्धनका लागि अठार वर्षपूरा नगरेका बालबालिकाले यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता भएको बालबालिकाको संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ज) "बाल कोष" भन्नाले विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाको तत्काल उद्धार, राहत, पुनर्स्थापना गर्ने तथा क्षतिपूर्ति प्रदान गर्ने काम समेतका लागि यस कार्यविधि बमोजिम स्थापना भएका बाल कोष सम्झनु पर्छ ।

(झ) "बालबालिका" भन्नाले अठार वर्ष पुरा नगरेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ञ) "बाल सञ्जाल" भन्नाले बाल क्लब वा बाल संस्थाहरुको सञ्जालको रुपमा दर्ता भएको सञ्जाल सम्झनु पर्छ ।

(ट) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "बाल कल्याण अधिकारी" भन्नाले ऐनको दफा ६१ र नियमावलीको नियम ८१ बमोजिम बालबालिकाको अधिकारको संरक्षण, सम्मान र सम्वर्धन गर्न तथा बाल संरक्षण कार्य समेत गर्नका लागि यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त भएको वा तोकिएको अधिकारी सम्झनु पर्छ ।

(ड) "विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिका" भन्नाले ऐनको दफा ४८ बमोजिमका बालबालिका सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "समाजसेवी तथा बाल मनोविज्ञ" भन्नाले ऐनको दफा ६२ अनुसार र यस कार्यविधि बमोजिम सूचिकृत वा नियुक्त भएका व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ण) "समिति" भन्नाले गाउँपालिकामा गठित बाल अधिकार समिति सम्झनु पर्छ ।

(त) "संस्था" भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण, सम्वर्धन तथा प्रवर्धनका लागि प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भई बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका संघ/संस्था, संगठन, सञ्जाल तथा सामुदायिक संस्था सम्झनु पर्छ ।

(थ) "सेवा प्रदायक निकाय" भन्नाले गाउँपालिकामा बालबालिका सम्बन्धी सेवा प्रवाह गरिरहेका सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, निजी क्षेत्र, विद्यालय, श्रोत केन्द्र, प्रहरी चौकी, अस्थायी संरक्षण सेवा केन्द्र, पुनर्स्थापना केन्द्र, बाल गृह, बाल सुधार गृह, बालबालिका खोजतलास सेवा र बाल हेल्पलाइन सेवा जस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकाय तथा संस्था सम्झनु पर्छ ।

(द) "अनाथ बालबालिका" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम अनाथ बालबालिका सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद -२

उद्देश्य

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ:-

(क) बालबालिका सम्बन्धी कानून र नीतिमा भएका व्यवस्थाहरु कार्यान्वयन गरी बाल अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धन प्रचलन तथा परिपूर्ति गर्नु ।

(ख) बालबालिका संग सम्बन्धीत योजना र कार्यक्रमको कार्य सम्पादनमा सहजता ल्याउनु ।

परिच्छेद -३

बाल अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धन, प्रचलन, परिपूर्ति गर्ने दायित्व निर्वाहको व्यवस्था

४. बाल अधिकार संरक्षण: सबै बालबालिकाको अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धन प्रचलन तथा परिपूर्ति ऐनको दफा ६४ र ६५, बालबालिका प्रति दायित्व निर्वाह दफा १७, १८ र १९ एवं बालबालिकाको कर्तव्य ऐनको दफा ७७ बमोजिम पालना तथा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५. बाल अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धनमा

आश्यकता सेवा प्रवाहको व्यवस्था: बाल अधिकारको संरक्षण, सम्मान, सम्बर्धन, प्रवर्धन, गर्नेका लागि देहाय बमोजिमको सेवा प्रवाहको व्यवस्था गरिनेछ:-

(क) गाउँपालिका, भित्रका बालबालिकाको जन्मदर्ता तथा नागरिकता प्रमाण-पत्र पाउने अधिकार सुनिश्चितताका लागि सरल र उपयुक्त उपायहरू अपनाइनेछ ।

(ख) नवजात शिशु, शिशु र बालबालिकाका लागि आवश्यक सबै किसिमका खोपहरू, स्वास्थ्य सेवा, पोषणसँग सम्बन्धित सेवा सुविधा र आवश्यक बालमैत्री भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था, उपकरण र औषधिहरू उपलब्ध गराउने, सेवा प्रवाह प्रभावकारी र बालमैत्री भए नभएको अनुगमन गर्ने गराउने कार्यहरू गरी बालबालिकाको स्वास्थ्यको अधिकार सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(ग) प्रत्येक विद्यालयमा बालमैत्री भौतिक संरचनाको व्यवस्था (सुरक्षित पर्खाल वा घेराबार, बेन्च, डेस्क, टेवल, उज्यालो कोठा र हावा राम्ररी आवतजावत हुने), कुनै पनि किसिमका विभेद, अवहेलना, हेपाड, हिंसा, दुर्व्यवहार, अस्वस्थ खाना लगायतका कार्यहरू निषेध गर्ने एवम् लैङ्गिकमैत्री र अपाङ्गतामैत्री शौचालय, पर्याप्त खानेपानी र सरसफाइ, महिनाबारी सामग्री तथा प्रारम्भिक उपचार बाकस, नियमित र अपाङ्गता भएका बालबालिकाको पहुँचयोग्य भौतिक संरचना सहित बालमैत्री पठनपाठन, खेल मैदान र सबै अवस्थाका विद्यार्थीमैत्री खेलकुद र सामानको व्यवस्था गरिनेछ ।

(घ) गाउँपालिका भित्रका सबै बालबालिकालाई प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र र विद्यालयमा भर्ना गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

(ङ) प्रत्येक विद्यालयमा विद्यार्थीलाई प्रदान गरिने छात्रवृत्तिहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी समीक्षा गरिनेछ ।

(च) कम्तीमा प्रत्येक वडामा बाल पुस्तकालय, बाल सिर्जना केन्द्र र खेलकुदको व्यवस्था गरिनेछ ।

(छ) कुनै पनि विद्यालयको २०० मिटरको दूरीभित्र मदिरा, चुरोट तथा सूतिजन्य लगायतका सामग्री बिक्री वितरण र उपभोग गर्न तथा चलचित्र, मादक पदार्थ, चुरोट, रक्सी तथा अश्लील साहित्यसँग सम्बन्धित सामग्री प्रचारप्रसार गर्ने लगायत १८ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई उक्त सामग्रीको वितरण तथा प्रयोग गर्न निषेध गरिनेछ ।

(ज) प्रत्येक विद्यालयमा विद्यार्थी, शिक्षक लगायत अन्य सरोकारवालाका लागि बाल संरक्षण मापदण्ड बनाई सहज देखिने गरी राख्ने र सो बमोजिमको व्यवस्था लागू गरिनेछ ।

(झ) बालबालिका विरुद्ध हुने कुनै पनि किसिमका शोषण, हिंसा, दुर्व्यवहार, हेपाइ, अपहेलना लगायत बालविवाह, बालश्रम रोकथाम र अन्त्य गर्न, बाबुआमा विहीन र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको संरक्षण सुनिश्चित गर्न र उजुरीको तत्काल कारबाहीको लागि संस्थागत तहमा बाल संरक्षण मापदण्ड निर्माण गरी लागू गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।

(ञ) बालबालिका विरुद्धको हिंसामा परेका र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको तत्काल उद्धार, संरक्षण, राहत व्यवस्थापनका लागि बाल हेल्पलाइन सेवा (निःशुल्क टेलिफोन नं. सेवा १०९८- दश नौ आठ) लगायत सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय र संस्था तथा हराएका बालबालिकाको खोजतलास, बेवारिस फेला परेका बालबालिकाको सकुशल उद्धार तथा व्यवस्थापन, जोखिमपूर्ण श्रममा संलग्न, बेचबिखन तथा ओसारपसारमा परेका तथा सडक बालबालिकाको उद्धार तथा संरक्षण गर्न बालबालिका खोजतलास सेवा (निःशुल्क टेलिफोन नं. सेवा १०४) सँग समन्वय, सहजीकरण र सहकार्य गरिनेछ ।

(ट) गाउँपालिका भित्रका सबै अवस्थाका बालबालिकाको जनसांख्यिक, जातजाति, लैङ्गिक, अपाङ्गता, शैक्षिक, छात्रवृत्ति, सामाजिक सुरक्षा सहयोग, बाबुआमा विहीन,

जोखिममा परेका, स्वास्थ्य र पोषण, एचआइभी प्रभावित लगायतको स्थितिबारे खण्डीकृत सूचनाको व्यवस्थित तथ्याङ्क संकलन र अभिलेखीकरण गरी आवधिक रूपमा गाउँपालिकाको वेबसाइटमार्फत समेत सार्वजनिक गरिनेछ ।

(ठ) गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई बाल अधिकार तथा बालमैत्री व्यवहार, बाल संवेदनशीलता र बालमैत्री शासन अभ्यास सम्बन्धी प्रशिक्षण प्रदान गरिनेछ ।

(ड) गाउँपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बालबालिकाको सहभागिता प्रोत्साहन गरी उक्त योजनामा बालबालिकासँग सम्बन्धित कार्यक्रम समावेश गरिनेछ ।

(ढ) खण्ड (ट) बमोजिमको तथ्याङ्कको आधारमा बालबालिकाको अवस्थाको लेखाजोखा गरी गाउँपालिकाभित्रै बालबालिकाको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

६. बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्नु पर्ने: गाउँपालिका, गाउँपालिकाका प्रत्येक निकाय, बाल कल्याण अधिकारी, समाजसेवी तथा बाल मनोविज्ञ, सामाजिक संघ संस्था तथा सेवा प्रदायक निकायहरूले बालबालिकाको निम्ति काम गर्दा बालबालिकाको सर्वोत्तम हित तथा उच्चतम हितलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

७. बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री संरचना तथा अभ्यासको सुनिश्चितता:

(१) बालबालिका रहने वा बालबालिकालाई सेवा प्रदान गर्ने गाउँपालिका भित्रका सबै सार्वजनिक निकाय, सामाजिक संघ संस्था तथा निजी संस्थाले भौतिक संरचना निर्माण वा मर्मत सम्भार गर्दा बालमैत्री एवम् अपाङ्गमैत्री हुने गरी निर्माण गरिने व्यवस्था गरिनेछ ।

८. बालबालिकाको वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था: (१) गाउँपालिका भित्र फेला परेका तथा विशेष संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकामध्ये ऐनको दफा ४८ को उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख), (ग), (घ), (ङ), (च) र (छ) बमोजिमका बालबालिकालाई वैकल्पिक

हेरचाहको व्यवस्था गर्दा यस्ता बालबालिकालाई सर्वोत्तम हित हुने गरी संरक्षण गर्ने प्रयोजनका लागि ऐनको दफा ४९ उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको प्राथमिकताको आधार एवम् नियमावलीको नियम ५३ देखि ६७ सम्मको व्यवस्था बमोजिम गरिनेछ ।

परिच्छेद -४

बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति र समाजसेवी तथा बाल मनोविज्ञ सूचीकरण सम्बन्धी व्यवस्था

९. बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति: (१) ऐनको दफा ६१ र नियमावलीको नियम ८१ बमोजिम हुने गरी एक जना बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बाल कल्याण अधिकारीको नियुक्ति नभएसम्म नियमावलीको नियम ८१ को उपनियम (४) बमोजिम बाल कल्याण अधिकारी तोकिनेछ।

१०. बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) बाल कल्याण अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार ऐनको दफा ६१को उपदफा (१), नियमावलीको नियम ८२, ऐन तथा नियमावलीमा अन्यत्र उल्लेखित काम, कर्तव्यका अतिरिक्त प्रदेशले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लेखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त गाउँपालिकाले थप काम, कर्तव्य र अधिकार तोक्न सक्नेछ:-

११. समाजसेवी तथा बाल मनोविज्ञको सूचीकरण तथा नियुक्ति: समाजसेवी तथा बाल मनोविज्ञको सूचीकरण र नियुक्ति ऐनको दफा ६२ तथा नियमावलीको नियम ८३ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -५

वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था

१२. वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था: (१) ऐनको दफा ४९ बमोजिम ऐनकै दफा ४८ को उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख), (ग), (घ), (ङ),

(च) र (छ) बमोजिम विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा वैकल्पिक हेरचाहको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई तत्काल उद्धार तथा संरक्षण गर्न आवश्यक देखिएमा र ऐनको दफा ६९ बमोजिमको अस्थायी संरक्षण सेवाको प्रबन्ध गर्नुपर्ने भएमा बाल कल्याण अधिकारीले वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बालबालिकाको वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था मिलाउदा बाल कल्याण अधिकारीले नियमावलीको परिच्छेद -६ बमोजिम मिलाउनु पर्ने ।

परिच्छेद - ६

बाल सहभागिता तथा बाल क्लब, बाल सञ्जाल र बाल संस्था

सञ्चालन

१३. बाल सहभागिताको अभ्यास: (१) आफ्नो धारणा बनाउन सक्षम भएका बालबालिकालाई उनीहरूलाई असर पार्ने विषयमा परिवार, समुदाय, विद्यालय तथा सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन गरिने कार्यहरूको प्रक्रियामा बाल सहभागिताको अभ्यासलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ। आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा लगायत बालबालिकासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूमा सबै अवस्थाका बालबालिका (बालक, बालिका, सबै किसिमका अपाङ्गता, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक आदि) को सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ।

(२) बाल सहभागिता प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाबाट देहायका उपायहरू समेत अवलम्बन गरिनेछः

(क) बालबालिकासँग सम्बन्धित सरोकारका विषयमा कानूनले निषेध गरेको बाहेक उनीहरूले माग गरेको सूचना निःशुल्क प्रदान गरिनेछ।

(ख) गाउँपालिकाभित्र विद्यालयहरूबीच तथा वडा समितिहरूबीच अतिरिक्त क्रियाकलापहरू (खेलकुद, साहित्य, गीत, संगीत, वक्तृत्वकला, हिज्जे, चित्रकला, सांस्कृतिक कार्यक्रम आदि), विविध किसिमका अपाङ्गता भएका बालबालिका समेतलाई उपयुक्त हुने गरी प्रतिस्पर्धात्मक

कार्यक्रमको आयोजना गरी बाल सहभागितालाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

(३) बाल सहभागिता प्रवर्द्धनका नाममा व्यक्ति, संस्था वा सार्वजनिक निकायबाट हुन सक्ने देहायका कार्यहरू गर्नमा रोक लगाइनेछ:-

(क) बालबालिकाको अध्ययनमा नियमित रूपमा बाधा तथा अवरोध पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने वा सहभागी गराउन,

(ख) बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक, संवेगात्मक, आध्यात्मिक, सामाजिक विकासमा असर पुग्ने खालका कुनै पनि गतिविधि वा कार्यमा बालबालिकालाई संलग्न गराउन,

(ग) बालबालिकालाई बाबुआमा, संरक्षक, विद्यालय लगायत कुनै पनि सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले बालबालिकाको हित विपरीत धर्ना, जुलुस, सभा आदिमा सहभागी गराउन,

(घ) विद्यालय लगायतका सरकारी निकाय वा गैरसरकारी संस्थाले कानून वा विधान बमोजिम आफूले गर्नुपर्ने काम बालबालिका वा बाल क्लब वा संस्था वा तिनको सञ्जाल मार्फत गराउन,

१४. बाल क्लब वा संस्था दर्ता, सञ्चालन तथा नवीकरण, काम र कर्तव्य लगायतका व्यवस्थाहरू: यस सम्बन्धी कार्यहरू ऐनको दफा ८, ९ र १० तथा नियमावलीको परिच्छेद-२ बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ७

गाउँपालिका बाल अधिकार समिति सम्बन्धी व्यवस्था

१५. गाउँपालिका बाल अधिकार समितिको गठन: ऐनको दफा ६० को उपदफा (२) बमोजिम गाउँपालिकामा उपाध्यक्षले तोकेको गाउँ कार्यपालिकाको सदस्यको अध्यक्षतामा देहाय बमोजिमका गाउँपालिका बाल अधिकार समिति रहनेछ । गाउँपालिका बाल अधिकार समितिमा रहने सदस्य संख्या र त्यस्तो समितिको काम,

कर्तव्य र अधिकार तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ:-

गाउँपालिका बाल अधिकार समिति

- (क) उपाध्यक्षले तोकेको कार्यपालिका सदस्य – अध्यक्ष
- (ख) गाउँपालिकाले तोकेको महिला वडा सदस्य सहित २ जना वडा सदस्य – सदस्य
- (ग) गाउँपालिकाले तोकेको माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापकमध्ये १ जना – सदस्य
- (घ) गाउँपालिकाले तोकेको बाल अधिकार सम्पर्क शिक्षकमध्ये १ जना – सदस्य
- (ङ) गाउँपालिकाले तोकेको सूचीकृत समाजसेवी वा सामाजिक कार्यकर्ता वा बाल मनोविज्ञ वा बाल विशेषज्ञमध्ये १ जना – सदस्य
- (च) गाउँपालिकाको बालबालिका शाखा प्रमुख, शिक्षा शाखा प्रमुख र स्वास्थ्य शाखा प्रमुख गरी ३ जना – सदस्य
- (छ) गाउँपालिका स्तरीय बाल सञ्जालले तोकेको १ जना – सदस्य
- (ज) बाल अधिकार, बाल संरक्षण वा बाल न्यायका क्षेत्रमा कार्यानुभव भएका व्यक्ति वा संस्था मध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको कम्तीमा १ जना महिला सहित २ जना – सदस्य
- (झ) स्थानीय प्रहरी प्रमुख, नेपाल प्रहरी – सदस्य
- (ञ) गाउँपालिका भित्रको अस्पताल वा स्वास्थ्य संस्थामध्ये गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको एकजना प्रतिनिधि – सदस्य
- (ट) बाल कल्याण अधिकारी – सदस्य-सचिव

१६. गाउँपालिका बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:

- (१) गाउँपालिका बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार ऐन तथा नियमावलीमा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त प्रदेशले तोके बमोजिम हुनेछ।

(२) उपदफा (१) मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त गाउँपालिका बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) समितिको दीर्घकालीन नीति, योजना र वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृत गर्ने,

(ख) बाल अधिकार सम्बन्धी आवश्यक स्थानीय नीति, कानून, योजना, कार्यक्रम र संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गर्ने गाउँपालिकालाई सुझाव दिने,

(ग) गाउँपालिका भित्र सञ्चालित बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा समीक्षा गरी सुझाव दिने,

(घ) गाउँपालिका भित्र हुन सक्ने बाल विवाह, बाल श्रम, शारीरिक तथा मानसिक पीडा वा तनाव, बालबालिका विरुद्धको हिंसा र बाल यौन दुर्यवहारको रोकथाम, निषेध र नियन्त्रण, सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, राहत, पुनःस्थापना, र व्यवस्थापन लगायत विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको हेरचाह, हित र अधिकार संरक्षण र सम्बन्धित तथा केन्द्रीय हेरचाहको व्यवस्थापनमा समन्वय, सहयोग, सहजीकरण र सहकार्य गर्ने,

(ङ) गाउँपालिका भित्रका वडा, विद्यालय, टोल, समुदाय, घर तथा परिवारलाई बालमैत्री बनाउने । नेपाल सरकारले तोकेको बालमैत्री स्थानीय शासन सूचकलाई लागू गरी बालमैत्री विद्यालय, बालमैत्री वडा, बालमैत्री गाउँपालिका अवलम्बन गरी घोषणा गर्ने।

(च) गाउँपालिका भित्रका भौतिक संरचनालाई बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री बनाउन आवश्यक मापदण्ड तर्जुमा गरी लागू गर्ने,

(छ) बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने गराउने,

(ज) जोखिममा परेका बालबालिकाको उद्धार, राहत, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(झ) बालबालिका सम्बन्धी माग, गुनासो, कारबाही र बाल अधिकारको अवस्था सम्बन्धी गरी गाउँपालिकाको स्वीकृतिमा बालबालिका सम्बन्धी वार्षिक स्थानीय प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र सार्वजनिक गर्ने, वेबसाइटमा राख्ने र प्रत्येक एक/एक प्रति प्रदेश बाल अधिकार समिति, बालबालिकाको विषय हेर्ने प्रदेश मन्त्रालय, परिवार र सम्बन्धमा पठाउने,

(ञ) बालबालिका सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क विवरण सङ्कलन, अभिलेखीकरण, अध्यावधिक गरी सूचना प्रणालीको विकास, सञ्चालन, व्यवस्थापन र सहजीकरणमा गाउँपालिलाई सहयोग गर्ने,

(ट) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा अनाथ बालबालिकालाई धर्मपुत्र धर्मपुत्री लिन दिन, संरक्षक र माथवर नियुक्त गर्न गाउँपालिका र जिल्ला आदालतलाई सहयोग गर्ने ।

(३) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका भन्नाले ऐनको दफा ४८ बमोजिम यस कार्यविधिको अनुसूची -७ मा रहेका बालबालिका मानिनेछन् ।

१७. समितिको बैठक: गाउँपालिका बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१८. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने: (१) समितिले आफुले गर्नुपर्ने कुनै काम सुचारु रूपले सञ्चालन गर्नको निमित्त बाल विशेषज्ञ वा बाल मनोविज्ञ, समाजसेवी, सामाजिक कार्यकर्ता, शिक्षक, चिकित्सक, बाल सञ्जाल वा बाल क्लबका प्रतिनिधि, सामाजिक परिचालक तथा बाल अधिकारकर्मीहरू मध्ये आवश्यकता अनुसार समावेश हुने गरी निश्चित अवधिका लागि बढीमा तीन सदस्यीय उपसमिति वा कार्यटोली गठन गरी परिचालन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमिति वा कार्य टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार, समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमितिलाई बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बाल सहभागिता सम्बन्धी कार्य गर्ने गराउने दीर्घकालीन जिम्मेवारी तोक्न सकिनेछ ।

१९. वडा बाल अधिकार समिति गठन: गाउँपालिकाले प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा देहाय बमोजिमका वडा बाल अधिकार समिति रहनेछ । वडा बाल अधिकार समितिमा रहने सदस्य संख्या र त्यस्तो समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ:-

वडा बाल अधिकार समिति

- (क) वडा अध्यक्ष – अध्यक्ष
- (ख) वडा महिला सदस्य – सदस्य
- (ग) स्वास्थ्य चौकी प्रमुख/प्रतिनिधि – सदस्य
- (घ) वडाभित्रका विद्यालयहरु मध्येबाट वडा अध्यक्षले तोकेको १ जना प्रधानाध्यापक – सदस्य
- (ङ) बालबालिकाको क्षेत्रमा वडाभित्र क्रियाशील गै.स.स./बालअधिकारको क्षेत्रमा कार्यानुभव भएको वडा अध्यक्षले तोकेको व्यक्ति १ जना – सदस्य
- (च) वडा बालसञ्जालबाट प्रतिनिधि – सदस्य
- (छ) वडा सचिव – सदस्य-सचिव

२०. वडा बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:- (१)

वडा बाल अधिकार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ।

- (क) बालअधिकारको क्षेत्रमा स्थानीय आवश्यकता पहिचान, योजना तर्जुमा र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ख) वडाभित्र विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको तथ्याङ्क संकलन अद्यावधिक गर्ने र स्थानीय बाल अधिकार समिति समक्ष पठाउने,
- (ग) वडाभित्र बाल अधिकारको क्षेत्रमा कार्यरत संघ-संस्था, बालक्लब लगायतका सरोकारवालाबीच आवश्यक समन्वय र

सहकार्य गरी बालअधिकार सम्बन्धी संरक्षणात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने, गराउने र उक्त संघ-संस्था, बालकलबको नियमित रूपमा अनुगमन र नियमन गर्ने,
 (घ) बालअधिकार हननका घटना र जोखिममा परेका बालबालिकाको तत्काल उद्धार, संरक्षण र आकस्मिक सहयोगका लागि स्थानीय बाल अधिकार समिति र सम्बन्धित निकायसँग समन्वय, सिफारिस र सहजीकरण गर्ने,
 (ङ) बालअधिकारको सम्मान, संरक्षणमा र प्रवर्द्धनका लागि वडा तथा गाउँपालिकालाई आवश्यक सुझाव दिने,
 (च) बालबालिकाको सम्बन्धमा भए गरेका कार्यक्रमहरूको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी समिति समक्ष पठाउने,
 (छ) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

२१. वडा समितिको बैठक: वडा बाल अधिकार समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद -८

बाल कोषको स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

२२. बाल कोषको स्थापना: (१) ऐनको दफा ६३ को उपदफा (१) र (४) बमोजिमको कार्य प्रयोजनको लागि एक गाउँपालिका बाल कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको बाल कोषमा देहाय

बमोजिमका रकमहरू रहनेछन्:-

- (क) गाउँपालिकाबाट वार्षिक रूपमा विनियोजित बजेट,
- (ख) संघ संस्थाबाट प्राप्त हुने सहायता,
- (ग) निजी व्यवसाय तथा व्यक्तिहरूबाट प्राप्त हुने आर्थिक सहायता,
- (घ) गाउँपालिका न्यायिक समितिबाट बालबालिका विरुद्ध हिंसाका घटनामा गरिएको जरिवानाबाट प्राप्त हुन सक्ने रकम,
- (ङ) बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,
- (च) अन्य स्रोत ।

२३. बाल कोष सञ्चालक समिति: (१) बाल कोष सञ्चालनका लागि देहाय बमोजिमको संयोजक र सदस्य रहेको एक गाउँपालिका स्तरीय बाल कोष सञ्चालक समिति रहनेछ:-

- (क) उपाध्यक्ष – संयोजक
 - (ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत – सदस्य
 - (ग) लेखा प्रमुख – सदस्य
 - (घ) गाउँपालिका बाल अधिकार समितिका सदस्यमध्ये समितिले तोकेको १ जना – सदस्य
 - (ङ) बाल कल्याण अधिकारी – सदस्य-सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको बैठकमा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित सरोकारवालालाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

२४. बाल कोष सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: बाल कोष सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ:-

- (क) तत्कालीन समयमा गाउँपालिका भित्र आपत्कालीन अवस्था रहेका बालबालिकाको उद्धार संरक्षणका लागि स्थापना भै सञ्चालनमा रहेका स्थानीय बाल संरक्षण समिति, गाउँ बाल संरक्षण समिति, र वडा बाल संरक्षण समिति लगायतका नाममा रहेका बाल कोषहरुको रकम खोजी गरी यस कार्यविधि बमोजिम बनेको बाल कोषमा जम्मा गर्ने गराउने,
- (ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाको उद्धार गर्ने, स्वास्थ्योपचार गर्ने, पुनर्स्थापन गर्ने तथा त्यस्ता बालबालिकालाई राहत दिने सम्बन्धमा आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,
- (ग) सहयोगको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई दफा २४ बमोजिमको बाल कोषको प्रयोग र दफा २५ बमोजिमको खर्चको सीमाको आधारमा सहयोग गर्ने,
- (घ) बाल कोष वृद्धिको लागि स्रोतको खोजी गर्ने ।

२५. बाल कोष सञ्चालक समितिको बैठक: बाल कोष सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी व्यवस्था सञ्चालक समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

२६. बाल कोषको प्रयोग: बाल कोषको प्रयोग देहाय बमोजिमको प्रयोजनको लागि गरिनेछ:-

(क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा जोखिममा रहेका बालबालिकाको उद्धार, राहत, अस्थायी संरक्षण सेवा, पारिवारिक पुनर्मिलन तथा पुनःस्थापना, मनोसामाजिक विमर्श, स्वास्थ्य उपचार, कानूनी उपचार, र छात्रवृत्ति जस्ता सेवा प्रदान गर्न,

(ख) अदालतको आदेशानुसार गाउँपालिका भित्रका बालबालिकालाई क्षतिपूर्ति दिन र बालबालिकाको हक हित सम्बन्धमा कोष सञ्चालक समितिले तोके बमोजिमको अन्य काम गर्न गराउन।

२७. बाल कोष रकमको खर्च सीमा: (१) बाल कोषको रकम देहायको अवस्था र सीमाभित्र रही कोष सञ्चालक समितिको निर्णयबाट खर्च गर्न सकिनेछ:-

(क) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई घर फिर्ती तथा स्वास्थ्य उपचार सेवाका लागि वार्षिक एक पटक अधिकतम रु. १२ हजारसम्म,

(ख) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई अस्थायी आवास, मनोसामाजिक, यातायात तथा कानूनी सहयोगमा लाग्ने खर्च वार्षिक अधिकतम रु. २४ हजारसम्म,

(ग) विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका र तत्काल सहयोगको आवश्यकता भएका बालबालिकाका लागि तत्काल राहत, शैक्षिक सहयोग, स्वास्थ्य सेवा एवम् सामाजिक संरक्षण जस्ता वार्षिक एक पटक अधिकतम प्रति बालबालिका रु. ९ हजारसम्म,

(घ) अदालतले तोकेको क्षतिपूर्ति पीडितलाई प्रदान गर्न सक्ने अवस्था नभएको खण्डमा अदालतको आदेशानुसार तोकेको क्षतिपूर्ति रकम,

(ङ) माथि खण्ड (क) देखि खण्ड (घ) सम्म बाहेक विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका तथा जोखिममा परेका बालबालिकाको संरक्षणका लागि सहयोग रकमको सीमा कोष सञ्चालक समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(२) बाल कोषको रकम तालिम, गोष्ठी, भ्रमण, अनुगमन, प्रशासनिक कार्य, बैठक भत्ता र सचेतना सूचक जस्ता कार्यक्रममा खर्च गर्न पाइनेछैन ।

२८. बाल कोषको खाता सञ्चालन: (१) बाल कोषको खाता सञ्चालक समितिको निर्णयले कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको सहमतिमा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त पायक पर्ने बैंकमा खाता खोली सञ्चालन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको खाता सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको बाल कल्याण अधिकारी वा अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतमा सञ्चालन गरिनेछ ।

(३) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बाल कोषको रकम खर्च नभई आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बाँकी रहेमा त्यस्तो रकम फ्रिज हुनेछैन।

२९. बाल कोषको लेखा र लेखापरीक्षण: (१) बाल कोषको आय व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ ।

(२) बाल कोषको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

परिच्छेद -९

विविध

३०. प्रोत्साहन पुरस्कारको व्यवस्था: बाल अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनमा योगदान दिने व्यक्ति, बाल क्लब, बाल सञ्जाल, बाल संस्था तथा संघ संस्थालाई गाउँपालिकाले उचित पुरस्कार प्रदान गर्न सक्नेछ।

३१. व्याख्या गर्ने वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: कार्यविधिको कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा हुन गएमा सोको व्याख्या वा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार गाउँ कार्यपालिकालाई हुनेछ ।

३२. संशोधन गर्न सक्ने: यस कार्यविधिलाई गाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ ।

३३. यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिने: गाउँपालिकाले यो कार्यविधि लागू हुनुभन्दा अघि गरेका बालबालिका सम्बन्धी कार्यहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ । यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्दा बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनमा भएको बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्न कुनै बाधा पर्ने छैन ।

३४. खारेजी तथा बचाउ: बालबालिका सम्बन्धी प्रचलित नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको कानूनसँग यो कार्यविधि बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची -१

बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्था दर्ताको निवेदन

ढाँचा

मिति

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
यशोधरा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बैदौली कपिलवस्तु ।

विषय:- बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्था दर्ता गरी पाऊ ।

महोदय,

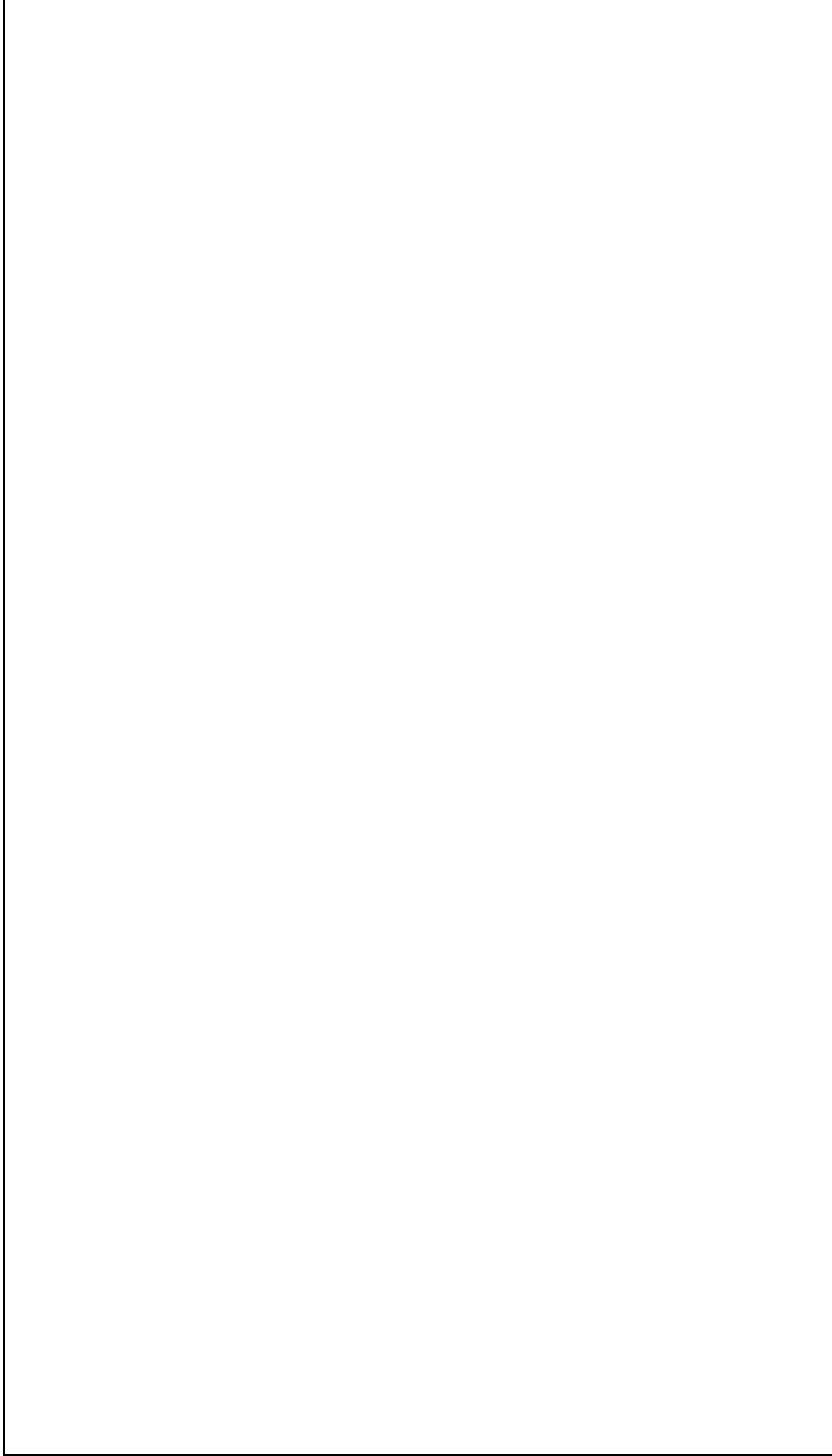
हामीले..... नामको बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था खोल्न चाहेकोले बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ को नियम ३ को उपनियम (५) बमोजिम बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था दर्ता गर्नको लागि देहायको विवरण खोली निवेदन पेश गरेका छौं ।

संलग्न गरिएका कागजातहरू

१. प्रस्तावित बाल क्लब, बाल सञ्जाल वा बाल संस्थाको विधान,
२. प्रस्तावित बाल क्लब, बाल सञ्जाल वा बाल संस्था खोल्ने सम्बन्धमा भएको छलफल एवम् निर्णयको प्रतिलिपि,
३. बाल क्लबमा आवद्ध सदस्य तथा पद सम्बन्धी विवरण,
४. बाल क्लब वा संस्था दर्ता गर्न चाहने बालबालिकाको नाम थर, उमेर, अध्ययन गरिरहेको कक्षा, ठेगाना र जन्मदर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि वा अध्ययनरत विद्यालय वा आश्रित बाल गृहको सिफारिस पत्र,
५. बाल क्लब वा संस्थाको उद्देश्य तथा सो मार्फत गर्न चाहेका मुख्य कामको विवरण,
६. बाल क्लब वा संस्थाको सदस्यताको किसिम, सदस्यता लिने प्रक्रिया तथा कार्यसमितिमा रहने पदहरूको विवरण तथा निर्वाचित हुने प्रक्रिया र अवधि सम्बन्धी विवरण ।

निवेदक

अध्यक्ष

अनुसूची - २

बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था दर्ता प्रमाणपत्र

यशोधरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बैदेली, कपिलवस्तु
लुम्बिनी, प्रदेश नेपाल

दर्ता प्रमाण-पत्र

मिति

दर्ता नं.

श्री बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था
 ठेगाना

कपिलवस्तु जिल्ला यशोधरा गाउँपालिका..... नं.
 वडाको..... विद्यालय/सामुदायमा गठन
 गरिएको..... संस्था/बाल क्लब/बाल
 सञ्जाल/बाल संस्थालाई यस यशोधरा गाउँपालिकामा दर्ता गरी
 बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धनका लागि
 बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ को नियम ३ को
 उपनियम (६) अनुसार यो दर्ता प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।
 बाल अधिकार संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रवर्द्धन कार्यमा नेपालको
 संविधान, बाल अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि १९८९,
 बालबालिका सम्बन्धी एन, २०७५ तथा यसका नियमावली लगायत
 बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान कानूनहरुको अधीनमा बाल
 अधिकार संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्ने अभियानमा सक्रिय
 सहभागिताको अपेक्षा गरिएको छ।

प्रमाणित गर्ने

नाम:

पद:

दस्तखतः

अनुसूची - ३

बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था नवीकरणको निवेदन**ढाँचा**

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
यशोधरा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बैदौली कपिलवस्तु ।

**विषय:- बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था नवीकरण गरी
पाउँ।**

महोदय,

कपिलवस्तु जिल्ला यशोधरा गाउँपालिका..... नं वडा
स्थित विद्यालय/संस्थामा आधारित हाम्रो
..... नामको बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल
संस्था..... बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८
को नियम ३ को उपनियम (६) बमोजिम मिति
मा दर्ता भै क्रियाशील रहदै आएको छ । हाम्रो दर्ता नं.
रहेको छ। यस सिलसिलामा बालबालिका सम्बन्धी
नियमावली, २०७८ को नियम ४ को उपनियम १ बमोजिम
बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्था नवीकरण गर्नको लागि
देहायको विवरण खोली निवेदन पेश गरेका छौं।

हाम्रो यो बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्थाले वर्षभरी
सम्पन्न गरेका मुख्य क्रियाकलापहरूको संक्षिप्त विवरण,
यस बाल क्लब/बाल सञ्जाल/बाल संस्थामा हाल कार्यरत
रहेका सदस्यहरू तथा कार्य समितिमा रहेका
पदाधिकारीहरूको विवरण यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

संलग्न कागजातहरू:

१. आर्थिक वर्षमा गरेको मुख्य काम वा क्रियाकलापको
संक्षिप्त विवरण ।
२. कार्य समिति सदस्य हेरफेर भएको विवरण (यदि हेरफेर
भएको छ भने मात्र) ।

निवेदक

नाम:

पद:

दस्तखत:

अनुसूची -४

बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्था दर्ता किताब

यशोधरा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बैदौली, कपिलवस्तु
लुम्बिनी, प्रदेश नेपाल

क्र.सं.	बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्थाको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		संरक्षकको नाम	स्थापना मिति	दर्ता नं.	सम्पर्क नं.	प्रमाणपत्र बुझ्नेको नाम	प्रमाणित गर्ने
			बालक	बालिका						

अनुसूची -५

बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्था नविकरणको दर्ता

किताब

यशोधरा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बैदेली, कपिलवस्तु

लुम्बिनी, प्रदेश नेपाल

क्र.सं.	बाल क्लब / बाल सञ्जाल / बाल संस्थाको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या		संरक्षकको नाम	स्थापना मिति	दर्ता नं.	सम्पर्क नं.	नविकरण मिति	प्रमाणित गर्ने
			बालक	बालिका						

अनुसूची -६

बाल अधिकार समिति तथा न्यायिक समितिमा उजुरा दिने निवेदनको ढाँचा

मिति.....

श्री बाल अधिकार समिति / न्यायिक समिति
यशोधरा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बैदौली कपिलवस्तु ।

विषय:- उजुरी सम्बन्धमा ।

१. विद्यार्थीको नाम थर.....
२. कक्षा.....
३. विद्यालयको नाम.....
४. उमेर.....
५. लिंग
६. गुनासो तथा घटनाको संक्षिप्त
विवरण.....
७. घटना घटाउने व्यक्ति.....
८. घटनाको प्रकृति.....

९. घटना वा समस्या नयाँ हो या दोहोरिएको हो.....

१०. घटना वा समस्या समाधानका सम्भावित उपायहरू के हुन सक्दछन् ?

.....
.....
.....
.....

निवेदकको दस्तखत

(दस्तखत गर्ने मन नलागेमा नगर्दा पनि हुने)

अनुसूची -७

विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका

- (१) अनाथ बालबालिका,
- (२) अस्पतालमा बेवारीस अवस्थामा छोडिएका बालबालिका
- (३) कुनै सार्वजनिक स्थानमा बेवारीस अवस्थामा छोडिएका बालबालिका
- (४) बेवारीस फेला परेका बालबालिका,
- (५) बाबुआमाबाट अलग्गिएका बालबालिका,
- (६) बाबुआमा पत्ता नलागी बेवारीस भएका बालबालिका,
- (७) बाबुआमालाई गम्भीर शारीरिक वा मानसिक अपाङ्गता वा अशक्तता भएको कारण उचित हेरचाह नपाएका बालबालिका,

(८) कानूनी विवादमा परेका बालबालिकामध्ये दिशान्तर प्रक्रिया अन्तर्गत वैकल्पिक हेरचाहको लागि सिफारिस भएका बालबालिका,

(९) थुनामा रहेका वा बन्दी बाबु वा आमासँग आश्रित भई कारागारमा रहेका बालबालिका,

१०) जबरजस्ती करणी वा कानून बमोजिम सजाय हुने हाडनाताबाट जन्मिएको शिशुलाई आफूले पालनपोषण गर्न नसक्ने भनी बाल कल्याण अधिकारी समक्ष निवेदन परेका बालबालिका,
(११) बाबु, आमा वा अभिभावकबाट दुर्व्यवहार, हिंसा वा बेवास्ता भएको कारणले बालबालिकाको उच्चतम हितको लागि परिवारबाट अलग गरिएका बालबालिका,

(१२) जबरजस्ती वा बँधुवा प्रकृतिका वा जोखिमपूर्ण वा निकृष्ट प्रकृतिको वा प्रचलित कानून विपरीत श्रममा संलग्न भई जीवनयापन गरिरहेका बालबालिका,

(१३) धूमपान, मद्यपान एवं अन्य लागूऔषधको कुलतमा फसेका, एच.आई.भी. सङ्क्रमित बालबालिका,

(१४) गम्भीर शारीरिक वा मानसिक स्वास्थ्य समस्या वा गम्भीर अपाङ्गता भएको कारण जीवन जोखिममा रही बाबुआमा वा परिवारबाट उपचारको व्यवस्था हुन नसकेको बालबालिका,

(१५) सामान्य जीवनयापन गर्न कठिनाई भएका बालबालिका,

(१६) बालबालिका विरुद्धको कसूरबाट पीडित भएका वा त्यस्तो जोखिममा रहे

(१७) विपद् वा सशस्त्र द्वन्द्वका कारणले बाबुआमा दुवै वा आमा बाबुमध्ये एक

(१७) बाबुआमा दुवै वा आमा बाबुमध्ये एक वेपत्ता भएका बालबालिका,

(१८) आफै शारीरिक वा मानसिक रूपमा घाइते भएका बालबालिका,

(१९) अपाङ्गता भएका बालबालिका,

(२१) विपन्न दलित समुदायका बालबालिका,

(२२) नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक

मन्त्रालयले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका भनी तोकेका अन्य बालबालिका ।

आज्ञाले

बलिराम यादव

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत